

Arbeids- og Administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 dep
0030 Oslo

Deres ref
199902858-81/KON

Vår ref (bes oppgitt ved svar)
2003/912-2 AFL/-

Dato
29.04.2003

HØRINGSUTTALELSE: ALLMENN TILGANG TIL ELEKTRONISK POSTJOURNAL FRA DEPARTEMENTENE OG DIREKTORATENE

Datatilsynet viser til Deres brev av 25.03.2003 vedlagt rapporten ”Elektronisk postjournal – Prinsipper for etableringen av en ny elektronisk postjournal i en åpen og brukerrettet forvaltning – Rapport fra arbeidsgruppe”.

Datatilsynet ønsker innledningsvis å bemerke at vi var representert i arbeidsgruppen og at vi også tidligere har avgitt uttalelse i sakens anledning. Våre kommentarer er således i all hovedsak av supplerende art. Det er likevel områder som fremstår som noe uklare i rapporten, og som trenger nærmere belysning.

Generelt

Det har stor betydning for personvernet når man nå vurderer å gå fra en ordning hvor pressen ble gitt tilgang til postjournalene etter å ha fått utdelt et passord, til å legge postjournalene ut på Internett slik at de uten videre blir tilgjengelig for allmennheten her og i andre land. Potensialet for spredning og misbruk er langt større i det siste tilfellet. Det er svært viktig at forvaltningen ikke innretter seg på et vis som gjør at befolkningen kvier seg for å ta kontakt med offentlige organer av redsel for at opplysninger om dem skal komme på avveie. Det er i denne sammenheng viktig å stille spørsmålet om Internett er et egnet medium for oppfyllelse av offentlighetslovens intensjon. Dersom man velger en slik ordning, er det essensielt at befolkningen gis grundig informasjon om dette før ordningen igangsettes.

Datatilsynet vil påpeke at enhver utlegging av personopplysninger på Internett innebærer en overføring av opplysninger til utlandet jf. personopplysningsloven § 29 flg. Datatilsynet viser til redegjørelse for dette i Ot.prp. nr 92 (1998-99) s. 76.

Postjournalens innhold

Datatilsynet er tilfreds med at postjournalens innhold planlegges begrenset til de opplysninger som nevnes i arkivforskriften § 2-7.

Datatilsynet er enig i at det er behov for nærmere utredning av en eventuelle mulighet for å opprette en kobling mellom den elektroniske postjournalen og de bakenforliggende dokumenter. Datatilsynet har nylig brakt et spørsmålet om slik elektronisk og automatisk offentliggjøring av dokumenter faller inn under

offentlighetslovens regler inn for Justisdepartementets Lovavdeling. Noe svar på vår henvendelse foreligger per dags dato ikke. Datatilsynet ønsker foreløpig å understreke at en slik sammenkobling potensielt utløser stor fare for at personopplysninger kommer på avveie.

Journalføringspraksis og vurdering av offentlighet

Det er åpenbart av stor viktighet, slik arbeidsgruppen har slått fast, at det innføres en ensartet journalføringspraksis, slik at man ikke ved å koble journalføringer i forskjellige departementer/direktorater kan finne frem til taushetsbelagte opplysninger. Det er svært viktig at det lages rutiner som begrenser skadeomfanget av eventuell menneskelig svikt i denne anledning. Datatilsynet ser imidlertid at det vil være vanskelig å lage rutiner som fanger opp de saker som av forskjellige årsaker *ikke* er unntatt offentlighet hos ett organ, men som *er* unntatt offentlighet hos et annet organ. Det samme gjelder i de tilfelle hvor en sak i løpet av behandlingen utvikler seg fra å være en offentlig sak til å bli unntatt offentlighet. Dette er også et problem med dagens manuelle offentliggjøring. Personverntrusselen øker imidlertid betydelig når opplysningene gjøres søkbare på Internett.

Behandlingsansvar m.m.

Rapporten fra arbeidsgruppen går ikke detaljert inn på spørsmål knyttet til behandlingsansvaret (jf. personopplysningsloven § 2 nr. 4) for den nye tjenesten. Det slås fast (s. 23) at "ansvaret for innholdet i postjournalen vil alltid ligge hos innholdsleverandørene som leverer data til den elektroniske postjournalen på Internett". Det sies videre at den elektroniske postjournalen ikke blir en egen behandling med eget formål, men bare en del av de forskjellige departementers og direktoraters saksbehandling. Bakgrunnen for dette synes å være at Datatilsynet på et tidligere stadium i saken har vurdert det slik at journalen ikke utløser egen melde-/konsesjonsplikt (s. 12). Datatilsynet ønsker i denne anledning å bemerke at vi forstår den foreslåtte ordning slik at det er spørsmål om å opprette en felles inngangsport på Internett til de forskjellige organers egne postjournaler.

Dersom det opprettes en felles journal som tilføres opplysninger fra de forskjellige organers postjournaler, vil forholdet til behandlingsansvar kunne være annerledes. Rapporten kunne med fordel utdypet hvilken løsning man ser for seg. Det burde herunder vært opplyst om man ser for seg at enkelte oppgaver skal sentraliseres og hvordan den elektroniske postjournalen skal driftes. Først når disse forholdene er fastlagt kan man foreta den endelige vurderingen av om den allmenne elektroniske postjournalen i enkelte tilfelle bør anses som en selvstendig behandling med et eget formål: å være en felles, elektronisk søkbar postjournal for departementene og direktoratene.

Det er en svakhet ved rapportene at det ikke er gått mer inn på hvilke elektroniske løsninger som vil bli benyttet, da datasikkerhet er av stor betydning i vurderingen av om en allmenn elektronisk postjournal bør opprettes eller ikke.

Sletting

Arbeidsgruppen legger opp til at søk på navn skal begrenses til 12 måneder. Dette er i tråd med Datatilsynets anbefaling. Selv om en slik begrensning i søkbarhet ikke fjerner enhver mulighet for profilbygging, er det Datatilsynets oppfatning at misbrukspotensialet begrenses betraktelig.

Rapporten berører ikke spørsmålet om hvor lenge opplysningene i postjournalen skal lagres. Etter personopplysningsloven § 28 skal opplysninger slettes når de ikke lenger er nødvendige for å oppfylle formålet. Etter Datatilsynets oppfatning må opplysningene senest slettes når sletting kan skje i tråd med arkivloven med forskrifter.

Det bør påpekes at opplysninger som engang er lagt ut på Internett, uansett sletting hos den enkelte leverandør, i stor grad vil kunne gjenfinnes på nettet i lang tid.

Fra pilottjeneste til allmenn elektronisk postjournal

Datatilsynet finner at det bør være opp til det enkelte organ å vurdere hvorvidt opplysninger knyttet til pilottjenesten egner seg for videreføring i en eventuell allmenn elektronisk postjournal. Det må i denne vurderingen legges vekt på at de enkeltpersoner som henvendte seg til organet i den perioden pilottjenesten løp, ikke var informert om at postjournalen ville kunne bli gjort allment tilgjengelig på Internett.

Dersom det innføres en ordning med allmenn elektronisk postjournal finner Datatilsynet det naturlig at ordningen evalueres etter noen tid. En slik evaluering bør omfatte undersøkelser blant de enkeltpersoner som er registrert i tjenesten. Det er også viktig at man underveis sørger for å samle tall som er relevante for vurderingen, herunder om det inntreffer brudd på taushetsplikten og om man mottar klager fra de registrerte.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Astrid Flesland
seniorrådgiver
(saksbehandler,
telefon 22 39 69 08)